

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A per ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jog sérelmére alapított méltányos
elégítelt biztosító kártérítési igények elbírálási szempontjai**

dr. Maár Zsuzsanna

bírósági titkár

maar.zsuzsanna@freemail.hu

Összefoglaló

Az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt folyó eljárások eredményeként Magyarország évente egyre növekvő összegű kártérítést fizet ki a hazai peres eljárások ésszerűtlen elhúzódása miatt. Az Emberi Jogok Európai Bírósága előtt folyó eljárásokban a kormányképviselőt eddig sikertelenül hivatkozott pergátló kifogásként arra, hogy az eljárás elhúzódása miatti polgári jogi igények hazai bíróság előtt is érvényesíthetők lettek volna a Pp. 2.§ (1) - (3) bekezdése alapján, mert nem tudták esetjoggal bizonyítani ennek a jogintézménynek az Egyezmény értelmében vett hatékonyságát.

Tekintettel a vonatkozó jogszabályi rendelkezések hatályba lépése óta eltelt hosszabb időre, határozott bírói gyakorlat kezd kialakulni azok alkalmazásával kapcsolatban.

A következőkben a per ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jog sérelmére alapított méltányos elégítelt biztosító kártérítési keresetek elbírálási szempontjairól kívánok rövid összefoglalót nyújtani.

1. Az ügyek ésszerű időn belüli elbírálása

Az Emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezményt és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyvet az 1993. évi XXXI. törvény hirdette ki, ennek következtében a nemzetközi szerződések tartalma a magyar jog részévé vált, az abban foglalt rendelkezések a bíróságokra is kötelezőek.

Az Egyezmény 6. Cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság méltányosan, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot a polgári jogaival és kötelezettségeivel kapcsolatos jogvitájában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.

Az Egyezmény 13. Cikke kimondja, hogy bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem orvoslását kérje az esetben is, ha a jogait hivatalos minőségükben eljáró személyek sértették meg. A Római Egyezmény jogorvoslat alatt a jogsérelem orvoslására alkalmas eljárást érti, amely nem azonosítható a jogorvoslat jogi fogalmával, az alatt adott esetben a felperesnek a bírósággal szemben fennálló perindítási jogát is érteni kell.

Az Egyezmény 35. Cikkének (1) bekezdése pedig rögzíti, hogy az ügyet csak akkor lehet a Bíróság elé terjeszteni, ha már az összes hazai jogorvoslati lehetőséget kimerítették a nemzetközi jog általánosan elismert szabályai szerint.

Az Egyezmény aláírásával és kihirdetésével Magyarország arra vállalt kötelezettséget, hogy a belső jogszabályait jogalkotása útján összhangba hozza az Egyezmény előírásaival. Ugyanakkor ez azt is jelenti, hogy közvetlenül az Egyezmény rendelkezései alapján az ott írt szabadságjogok megsértése miatt a hazai bíróság előtt sérelmet szenvedett fél kárpótlás (kártalanítás) címén keresetet alappal nem terjeszthet elő. Ennek a kártalanításnak ugyanis a hazai jogrendbe illeszkedően, a hazai jogintézmények között kell megjelennie. A jelenlegi jogszabályi háttér alapján ez a kártérítés jogintézménye lehet, illetve a polgári peres eljárásban a Pp. 2. §. (2) és (3) bekezdésén alapuló kártérítés jöhet szóba.

Az Európai Unió Alapjogi Chartája - amely az Egyezmény és az Emberi Jogok Európai Bírósága

joggyakorlatát rögzítette és vette át - 47. cikkében ugyancsak rögzítette a hatékony jogorvoslathoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot, ezen belül pedig azt, hogy mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott, független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja.

Az Egyezményben rögzített „ésszerű időn belüliség” elve a Polgári perrendtartás 1992. évi módosításával (1992. évi LXVIII. törvény) került be a törvény szövegébe, felváltva ezzel azt a korábbi szabályozást, amely csak az alapos és egyben gyors tárgyalásról tett említést. Ekkor a Pp. 3.§ (2) bekezdésének helyébe az a rendelkezés lépett, hogy a bíróság hivatalból gondoskodik a pereknek az alapos tárgyalásáról és ésszerű időn belül történő befejezéséről. A bírósági eljárások ésszerű időn belül történő lefolytatásának kritériuma ugyanis - a törvény indokolása szerint - jobban kifejezte az optimális pertartamra utalást, mint az eljárás „gyorsaságára” történő törvényi hivatkozás.

A törvény módosításához fűzött indokolás szerint, amíg az alapos tárgyalás valamennyi perfajtában egységes követelmény, addig az ésszerű időn belüliség nem minden perben értelmezhető azonosan, mert egyes perekben tárgyukból adódóan viszonylag hosszabb idő elteltével hozható csak döntés. Az „ésszerű időn belüliség” fogalmán túl nyilvánvalóan nem lenne célszerű a polgári perek tárgyalását törvényben megszabott határidőhöz kötni, mivel az ilyen előírás a gyakorlatban betarthatatlan. Származásmegállapítási perekben például bizonyos orvosszakértői vizsgálatok a kiskorú gyermek meghatározott életkorától kezdődően végezhetőek el, így e perekben értelemszerűen más lesz az „ésszerű időn belüliség” követelménye, mint egyéb perekben (Indokolás az V. Ppn. 1. §-ához).

A Pp. 2000. január 1. napjától hatályos 2. § (2) bekezdése szerint a per befejezésének ésszerű időtartama a jogvita tárgyát és természetét, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményeit is figyelembe véve határozható meg. Nem hivatkozhat a per ésszerű időn belül történő befejezésének követelményére az a fél, aki magatartásával, illetve mulasztásával a per elhúzódsához maga is hozzájárult.

A Pp. előírásai határozzák meg azokat a határidőket, amely alatt az eljáró bíróság megvizsgálhatja a

beérkezett beadványokat, megteheti intézkedéseit, illetve a tárgyalás megtartásáról gondoskodhat. Ennek megfelelően:

A Pp. 95.§ (1) bekezdése alapján a bíróság a beadványt legkésőbb a bírósághoz való érkezését követő harminc napon belül megvizsgálja, és annak alapján intézkedik.

A Pp. 125.§ (1) bekezdése szerint a bíróság legkésőbb a keresetlevélnek a bírósághoz való érkezését követő harminc napon belül intézkedik a tárgyalási határnap kitűzéséről, mely határnapra a feleket a keresetlevél, illetőleg a 94. § értelmében készült jegyzőkönyv másolatának egyidejű kézbesítése mellett megidézi. Ha a keresetlevél csak a bíróság intézkedése alapján válik alkalmassá a tárgyalás kitűzésére (124. §), a tárgyalás kitűzésére előírt határidő kezdő időpontját ettől az időponttól kell számítani.

A Pp. 125.§ (3) bekezdése értelmében a tárgyalást - a (2) bekezdésben foglalt rendelkezések figyelembevételével - úgy kell kitűzni, hogy az első tárgyalási nap a keresetlevélnek a bírósághoz érkezését követően legkésőbb négy hónapon belül megtartható legyen, kivéve, ha a törvény a határidő kezdő időpontját illetően eltérő időpontot határoz meg. A tárgyalási határnap azonban ebben az esetben sem tűzhető ki a keresetlevélnek a bírósághoz érkezésétől számított kilencedik hónapnál későbbi időpontra. A tárgyalási időpontra vonatkozó rendelkezéseket nem kell alkalmazni, ha a fél részére a tárgyalásra szóló idézést külföldre kell kézbesíteni és a kézbesítéshez szükséges idő a tárgyalás határidőn belüli megtartását nem teszi lehetővé.

A Pp. 142.§ (1) bekezdése szerint, ha az ügy körülményei azt nem zárják ki, a tárgyalás elhalasztása esetében a folytatólagos tárgyalás határnapját a bíróság nyomban kitűzi és azt a jelenlévő felekkel kihirdetés útján közli.

A (2) bekezdés alapján, ha az ügy körülményei azt nem zárják ki, a folytatólagos tárgyalást úgy kell kitűzni, hogy az az elhalasztott tárgyalás napját követően legkésőbb négy hónapon belül megtartható legyen.

A fenti rendelkezésekben előírt 30 napos intézkedési, illetve 4 és 9 hónapos tárgyalás tartási

határidők a jogalkotó szándéka alapján olyan időtartamok, amelyek betartása mellett végzett cselekmények még ésszerű határidőn belül elvégzetteknek minősülnek.

Az eljárás folyamán az eljáró bírónak kell ügyelnie arra, hogy minden szükséges eljárási cselekményt megfelelő időben elvégezzenek a felek. Ehhez a Pp. hatályos rendelkezései megfelelő keretet biztosítanak: a Pp. 141. § (2) bekezdése értelmében a fél köteles a tényállításait, nyilatkozatait, bizonyítékait - a per állása szerint - a gondos és az eljárást elősegítő pervitelnek megfelelő időben előadni, illetve előterjeszteni, a Pp. 141. § (6) bekezdése szerint pedig, ha a felek valamelyike tényállításának, nyilatkozatának előadásával, bizonyítékainak előterjesztésével alapos ok nélkül késedelmeskedik, és e kötelezettségének a bíróság felhívása ellenére sem tesz eleget, a bíróság - a tárgyalás újbóli elhalasztása nélkül - a fél előadásának, előterjesztésének bevárása nélkül (is) határozhat.

2. kártérítési perek

A Pp. 2. §-ának az 1999. évi CX. törvénnyel történt módosításáig a tisztességes eljárás és az ésszerű időben való befejezés követelményének a sérelmére alapított, bírósággal szemben támasztott kártérítési igények jogalapja csak a Ptk. 349. §-ának (1) és (3) bekezdése, valamint a Ptk. 339.§ (1) bekezdése lehetett, amely azonban csak felróhatósági alapon tette lehetővé a kárigény érvényesítését. Bírósági jogkörben okozott kárról abban az esetben lehetett szó, ha az az igazságszolgáltatás gyakorlásával okozati összefüggésben keletkezett, vagyis a bíróság feladatai teljesítése körében megvalósított, vagy elmulasztott tevékenységgel függött össze. Az ilyen kár megtérítését igénylőnek kellett az általános szabályoknak megfelelően bizonyítania, hogy kára keletkezett, és az az eljárás elhúzódásával okozati összefüggésben merült fel.

Az ügyek ésszerű időn belüli elbírálása követelményének megszegése miatt 2003. július 1. napjától kezdeményezhető kártérítési perek a bírósággal szemben, de csak abban az esetben, ha az alapul szolgáló per 2003. július 1. napja után indult (az ítéletátlak felállításáról szóló 1999. évi CX. törvény 164.§ (1) bekezdése, 165.§ (2) bekezdése).

A Pp. 2.§ (1) bekezdésének rendelkezései a fair eljáráshoz való jog egyes elemeinek érvényre juttatását teszik a bíróság feladatává. Ennek megfelelően a bíróságnak a polgári perben annak elősegítése a feladata, hogy a felek

- *a jogvita elbírálásához,*
- *a per tisztességes lefolytatásához és*
- *ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jogaitak érvényesíthessék.*

A Pp. 2.§ (3) bekezdése szerint a 2.§ (1) bekezdésében foglaltak teljesítésének elmulasztása esetén a fél az alapvető jogait ért sérelemre hivatkozással méltányos elégtételt biztosító kártérítésre tarthat igényt, feltéve, hogy a sérelem jogorvoslati eljárásban nem orvosolható. Az igény elbírálása során a bíróság soron kívül jár el. A kártérítés megállapítását nem zárja ki, ha a bíróság nevében eljár személynek az okozott jogsérelem közvetlenül nem volt felróható.

A Pp. 2.§ (3) bekezdése annak ellenére anyagi jogszabálynak minősül, hogy az az eljárási törvényben került szabályozásra, mert eljárási szabály alapján soha nem járhat kártérítés. A Pp. 2. §-ának (3) bekezdése alapján azért jogosult a fél kártérítésre, mert az eljárási alapjogai sérültek. A Pp. 2.§ (3) bekezdése önálló, objektív kártérítési felelősséget megállapító tényállás, amely a jogkövetkezményeket teljes körűen rendez, méltányos elégtételt biztosító kártérítés igénylését teszi lehetővé.

Ennek megfelelően a Pp. 2. § (1)-(3) bekezdései önálló anyagi jogi szabályokat tartalmaznak, melyek alkalmazásához a Ptk. 339. § (1) bekezdését felhívni nem lehet, a Polgári perrendtartásban szabályozott speciális anyagi jogi kártérítési felelősség nem kapcsolódik a Ptk. kártérítési szabályaihoz.

Maga a szabályozás nem mondja meg, hogy ki a felelősségi alakzat kötelezettje, az igényt kivel szemben lehet érvényesíteni. Az anyagi jog szabályai alapján lehet csak következtetni arra, hogy - mivel a perek ésszerű időn belüli befejezésének kötelezettsége a bíróságokat terheli, az alapjog

jogosultja pedig a fél, ezért jogsértés esetén -, a fél az igényét a bírósággal szemben érvényesítheti. Mivel azonban a kártérítési igény érvényesítésének az a feltétele, hogy a sérelem a jogorvoslati eljárásban nem volt orvosolható, így a perben alperesként nem csak egy, hanem több bíróság is szerepelhet.

A Pp. 2.§ (3) bekezdése alapján indított kártérítési perben első fokon a törvényszék jár el.

A Pp. 2.§ (3) bekezdése alapján követelhető méltányos elégtételt biztosító kártérítésnek az az előfeltétele, hogy a félnek polgári bírósági útra tartozó jogvitája legyen. Ha ilyen nem volt, nem lehet azt mondani, hogy sérültek az eljárási alapjogai.

A Fővárosi Ítéltábla egyik eseti döntésében elvi élel mondta ki, hogy a polgári eljárásjogi szabályok célja az, hogy a természetes és más személyek jogai és kötelezettségei körében keletkezett jogvita törvényes elbírálását biztosítsa (Pp. 1. §). A Pp. hivatkozott szabályaiból megállapítható, hogy törvény az igazságszolgáltatással kapcsolatos alanyi jogok, alapjogok (tisztességes eljáráshoz való jog, az eljárás ésszerű időn belül való befejezéséhez való jog) sérelme miatt, csak a jogviták elbírálásához fűz különös jogvédelmet. A letéti eljárás a követelések jogszerű teljesítésének elősegítését hivatott biztosítani. A bíróságon kezelt letétekről szóló 27/2003. (VII. 2.) IM rendelet szabályainak megfelelően benyújtott kérelem és egyéb jogszabályi feltételek megtartása esetén a letét befogadása nem tagadható meg. Mindezt figyelembe véve, a letéti eljárás jogvitát eldöntő bírósági eljárásnak nem tekinthető. Ebből következően a letéti nemperes eljárásban bekövetkezett esetleges sérelemhez a Pp. 2.§ (3) bekezdésében meghatározott különös jogvédelem sem társulhat¹.

Ugyanígy foglalt állást egy felszámolási eljárás elhúzódásával kapcsolatosan előterjesztett kártérítési kereset tárgyában².

A végrehajtási eljárásban a végrehajtók költségeinek állam általi előlegezése során a bíróság nem egy nemperes eljárás keretén belül jár el, pusztán egy pénzügyi finanszírozási cselekmény történik,

¹ a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 2011. május 19. napján kelt 5.Pf.21.971/2010/5. számú ítélete

² a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2010. február 4. napján kelt 5.Pf.21.497/2009/8. számú ítélete

ezért erre az eljárásra a Pp. 2. §-ának (3) bekezdése szintén nem alkalmazható³.

A per befejezésének ésszerű időtartama a jogvita tárgya és természete, valamint az eljárás lefolytatásának egyedi körülményei alapján határozható meg. Az általános szempontok alapján azt kell vizsgálni, hogy a jogvita tárgyára és természetére figyelemmel más hasonló ügyekhez képest a per tovább tartott-e és ezen elhúzódás a felperes által megjelölt okokra vezethető-e vissza. Egyetlen határidő elmulasztásából még nem következik automatikusan, hogy a per ésszerű határidőn túl fejeződött volna be.

A Pp. 2. §-ának (3) bekezdésére alapított kártérítési per csak a sérelmezett eljárással érintett per jogerős befejezését követően indítható, mert az eljárásjogi alapjogok sérelme nem az egyes eljárási cselekmények, hanem csak a per egésze tekintetében vizsgálható - a jogorvoslati eljárással együtt - és csak az eljárás befejezését követően állapítható meg, hogy a sérelem bekövetkezett-e.

Az ésszerű időn belüli elbírálás kötelezettsége az érdemi döntésre vonatkozik. Ha perjogi akadályok miatt kerül sor az eljárást befejező, nem érdemi határozat meghozatalára, akkor azok nem tartoznak a Pp. 2. §-ának (3) bekezdése körébe. Így például a felperes mulasztása miatt késedelmesen meghozott permegszüntető végzés nem alapoz meg méltányos elégtételt nyújtó kártérítést. Csak jogerős ítélettel (érdemi végzéssel) elbírált ügyben lehet a Pp. 2. §-ának (3) bekezdése alapján kárigényt érvényesíteni, amennyiben a rendes jogorvoslati lehetőségeket kimerítették.

A bíróságnak a kárigény elbírálása során vizsgálnia kell, hogy az adott ügynek milyen a bonyolultsági foka, figyelembe kell venni, hogy az abban érvényesített jog összetettségéhez, újszerűségéhez, a tényállás komplexitásához, a szükségszerűen lefolytatandó bizonyítási eljárás terjedelméhez, a vizsgálat tárgyát képező iratanyag mennyiségéhez, a perben résztvevő személyek számához, lakóhelyéhez (külföldi-belföldi), jogi képviselő hiányához, vagy jogi képvisellel történő eljáráshoz viszonyítva mennyi az az idő, amely objektíven, ésszerű módon, mind ténybeli, mind jogértelmezés tekintetében megalapozott döntés hozatalához szükséges. Ez az ésszerű idő ügynként, de azonos ügykategórián belül is más-más lehet⁴.

³ a Fővárosi Ítéletábla, mint másodfokú bíróság 2010. október 14. napján kelt 5.Pf.20.736/2010/6. számú részitélete

⁴ a Fejér Megyei Bíróság 2010. május 21. napján kelt 25.P.22.432/2008/80. számú rész- és közbenső ítélete

Az időbeliség észszerűségének megállapításakor mindezekon túl azt is vizsgálni kell, hogy a bíróság ténykedése mennyiben állt összefüggésben a megalapozott döntés meghozatalával, azaz mennyiben volt szükséges és hatékony és ezáltal indokolt a tevékenysége. Vizsgálni kell azt is, hogy vannak-e az eljárásban olyan úgynevezett holt idők, inaktív időszakok, amikor a bíróság indokolatlan módon nem tevékenykedett, nem intézkedett az ügyben⁵.

Azt is vizsgálni kell, hogy az eljárás elhúzódásának megakadályozása végett a bíróság a szükséges kényszerítő eszközöket alkalmazta-e avagy azoktól indokolatlanul eltekintett.

További szempontként figyelembe kell venni azt is, hogy maga az eljárásban résztvevő fél, aki az ésszerű időbeliség megsértésére hivatkozik, mennyiben járult hozzá szükségtelen perbeli nyilatkozatokkal, indítványokkal, bejelentésekkel, panasszal, alaptalan elfogultsági kifogással az eljárás elhúzódásához, saját magatartásával mennyiben akadályozta az eljárást, másrészt megtett-e mindent, hogy a bíróság az ügyben érdemben intézkedjen és eljárjon⁶.

Nem hivatkozhat eredménnyel a per elhúzódására az a fél, aki a magatartásával, illetve mulasztásával a per elhúzódásához maga is hozzájárult. Amennyiben a fél eljárási jogait nem jóhiszeműen gyakorolva azért terjeszt elő kereset kiterjesztést, hogy ez által a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező, illetve a kijelölt bíróság eljárását ellehetetlenítse, a kizárás tárgyában határozó bíróságnak minden eszközt igénybe kell vennie ahhoz, hogy - az eljárás ésszerű határidőn belül történő befejezéséhez való alapjog biztosítása érdekében - a feleket eljárási jogaik jóhiszemű gyakorlására szorítsa.⁷

Az Pp. 2.§ (3) bekezdése önálló anyagi jogi szabály, amely nem mutat azonosságot a Ptk. 340. §-ával, mert a károsodott fél közrehatása esetén arányos kármegosztásra nem kerülhet sor. Ha tehát az igényt érvényesítő fél a per elhúzódásához hozzájárult, úgy az alperes kárfelelőssége kizárt, sérelemdíj megfizetésére egyáltalán nem köteles.

⁵ a Fejér Megyei Bíróság 2010. május 21. napján kelt 25.P.22.432/2008/80. számú rész- és közbenső ítélete

⁶ a Fejér Megyei Bíróság 2010. május 21. napján kelt 25.P.22.432/2008/80. számú rész- és közbenső ítélete

⁷ BDT 2007. 1677.

A bíróság különböző szervezési, anyagi, személyi, eszközellátottság hiányaira, problémáira, leterheltségére nem hivatkozhat, a felelőssége objektív.

A Ptk. 355.§ (4) bekezdése értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges.

A nem vagyoni kár megtérítése esetén a jogaiban sértett fél részére az összes körülmény beható mérlegelése alapján olyan összegű kárpótlást kell biztosítani, amely a korábbihoz képest azokat a hátrányokat megközelítőleg kiegyenlíti, amelyek a társadalmi életben való részvételét, az életét megnehezítették, vizsgálva, hogy a jogsértés ténylegesen a jogosult személyiségi jogait sértve milyen hátrányos hatást váltott ki.

Mivel a vagyoni kár nem lehet méltányos, és a bekövetkezése nem lehet vélelmezhető, a Pp. 2.§ (3) bekezdése alapján vagyoni kár megtérítéséről nem lehet szó. Ugyanakkor a per ésszerű időn belüli befejezéséhez fűződő jog eljárási alapjog, de nem személyiségi jog, ennek folytán a nem vagyoni kártérítés megítélése is kizárt.

A Pp. 2.§ (3) bekezdésében szabályozott méltányos elégtételt biztosító kártérítés csak az **anyagi jogban nem szabályozott sérelemdíjként** fogható fel, amely nem azonosítható a Ptk. 355.§ (4) bekezdése szerinti kár fogalmával. Ez a körülmény az alkalmazás szempontjából komoly bizonytalanságot okoz, mert nem lehet tudni, hogy a kárigény összességű meghatározásakor milyen szempontokat kell értékelni.⁸

A Pp. 2. §-ának (3) bekezdése az eljárás ésszerű határidőn belül való befejezéséhez való jog megsértése, azaz az eljárás elhúzódása kapcsán törvényi vélelmet állít fel amellet, hogy a jogsértés méltányos elégtételt biztosító kártérítéssel kompenzálendő sérelmet is okozott. Ebből

⁸ BDT 2008. 1811.

azonban csak az következik, hogy a törvényi vélelem folytán a sérelmet bizonyítani nem kell. Ha a peradatok azt támasztják alá, hogy az eljárás fő célját és kimenetelét tekintve az eljárási alapjogának megsértésére hivatkozó felet hátrány, sérelem nem érte, úgy elégtételre, méltányos kártérítésre nincs ok. Ez ellentétes lenne a kártérítés Ptk. 1. §-ának (1) bekezdés utolsó fordulata alapján alkalmazandó Ptk. 355. §-ának (4) bekezdésében szabályozott funkciójával, amely valamely hátrány csökkentését vagy kiküszöbölését célozza.

Aki a per során pervesztes lesz, annak nem volt olyan anyagi joga, amelyet érvényesíthetett volna, ennek folytán nem neki, hanem legfeljebb az ellenérdekű félnek keletkezik olyan sérelme, amely méltányos összegű kártérítéssel orvosolható.

Az eljárási bírósággal szemben indított kártérítési per nem jelent új jogorvoslati fórumot a fél számára a kedvezőtlen döntést tartalmazó jogerős ítélet felülvizsgálatára. A felperes bírósággal szemben érvényesített kártérítési keresetének az elbírálása nem teremthet jogalapot arra, hogy a korábban lefolytatott bírósági eljárás során beszerzett bizonyítékokat eltérően értékeljék, azt állapítsák meg, hogy téves a jogerős ítélet tényállása, az érdemi döntés pedig jogszabályba ütközik. Kártérítés alapjául nem szolgálhat, ha a fél a jogerős ítéletet érdemben, vagy eljárási szabálysértésre hivatkozva továbbra is vitatja.⁹

A fenti összefoglaló jellegű munkámban igyekeztem teljes körűen bemutatni a perek ésszerű időn belül történő befejezéséhez való jog sérelmére alapított méltányos elégtételt biztosító kártérítési igények elbírálási szempontjait, melyhez a Fejér megyei Bíróság és a Fővárosi Ítéltábla eseti döntéseit vettem alapul.

⁹ BDT 2006. 1496.

Felhasznált jogszabályok, irodalom és bírósági határozatok:

- 1.) a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.)
- 2.) Pp. Nagykommentár
- 3.) BDT 2006. 1495
- 4.) BDT 2006. 1496
- 5.) BDT 2007. 1677
- 6.) BDT 2008. 1811
- 7.) a Fejér Megyei Bíróság 2010. szeptember 20. napján kelt 5.P.21.264/2010/5. számú ítélete
- 8.) a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 2011. május 19. napján kelt 5.Pf.21.971/2010/5. számú ítélete
- 9.) a Fejér Megyei Bíróság 2010. február 5. napján kelt számú 25.P.22.432/2008/61. számú rész- és közbenső ítélete
- 10.) a Fejér Megyei Bíróság 2010. május 21. napján kelt 25.P.22.432/2008/80. számú rész- és közbenső ítélete
- 11.) a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2010. október 14. napján kelt 5.Pf.20.736/2010/6. számú részitélete
- 12.) a Fejér Megyei Bíróság 2010. május 12. napján kelt 25.P.22.468/2009/9. szám alatti ítélete
- 13.) a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2010. október 26. napján kelt 5.Pf.20.731/2010/5. számú ítélete

- 14.) a Fejér Megyei Bíróság 2009. május 11. napján kelt 27.P.22.302/2008/15. számú ítélete
- 15.) a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2010. február 4. napján kelt 5.Pf.21.497/2009/8. számú ítélete
- 16.) a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2009. november 24. napján kelt 5.Pf.20.775/2009/7. számú ítélete
- 17.) a Fejér Megyei Bíróság 2007. február 12. napján kelt 3.P.22.041/2006/12. számú ítélete
- 18.) a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a 2007. szeptember 6. napján kelt 5.Pf.20.471/2007/6. számú ítélete
- 19.) a Fejér Megyei Bíróság 2007. augusztus 29. napján kelt 3.P.22.826/2006/17. számú ítélete
- 20.) a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 2008. április 3. napján kelt 5.Pf.21.523/2007/7. számú ítélete